
Przykładowy program nauczania do umiejętności dodatkowej (DUZ) dla zawodu technik realizacji nagrań 352123

**Prowadzenie dokumentacji finansowej związanej z produkcją audycji
telewizyjnych**

Oś priorytetowa II. Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki
i edukacji

Działanie 2.15 Kształcenie i szkolenie zawodowe dostosowane do potrzeb
zmieniającej się gospodarki

Konkurs nr POWR.02.15.00-IP.02-00-001/21 Opracowanie programów nauczania
do umiejętności dodatkowych dla zawodów (DUZ) – II Etap (DUZ II)

PUBLIKACJA BEZPŁATNA

2022

Przykładowy program nauczania do umiejętności dodatkowej (DUZ)

dla zawodu technik realizacji nagrań 352123

Spis treści

1. Przykładowy program nauczania do umiejętności dodatkowej (DUZ) dla zawodu technik realizacji nagrań 352123	1
1. Założenia ogólne	4
1.1. Krótki opis dodatkowej umiejętności zawodowej	5
1.2. Uzasadnienie ujęcia w programie nauczania zawodu dodatkowej umiejętności zawodowej, odnoszące się do potrzeb na rynku pracy	5
2. Założenia organizacyjne	6
2.1. Liczba godzin przewidzianych na realizację programu dodatkowej umiejętności zawodowej	6
2.2. Wymagane kwalifikacje osób prowadzących zajęcia w ramach dodatkowej umiejętności zawodowej	6
2.3. Wyposażenie dydaktyczne niezbędne do realizacji programu dodatkowej umiejętności zawodowej	7
2.4. Wymagania wobec osób kształconych zgodnie z programem dodatkowej umiejętności zawodowej	8
3. Cele kształcenia – zadania zawodowe – określone dla dodatkowej umiejętności zawodowej	11
4. Wykaz efektów kształcenia określonych dla dodatkowej umiejętności zawodowej wraz z kryteriami ich weryfikacji	11
5. Plan nauczania Dodatkowej umiejętności zawodowej	13
6. Program nauczania przedmiotów wyodrębnionych w ramach Dodatkowej umiejętności zawodowej	14
6.1. Planowanie finansów produkcji audycji telewizyjnej	14
6.2. Przygotowanie dokumentacji finansowej	18

7.	Ewaluacja programu nauczania dodatkowej umiejętności zawodowej	23
7.1.	Obszary ewaluacji.....	23
7.2.	Wskaźniki osiągnięcia celu ewaluacji.....	23
7.3.	Przykładowe narzędzia ewaluacji	24
8.	Wykaz proponowanej literatury.....	24
8.1.	Podręczniki i publikacje naukowe	24
8.2.	Witryny internetowe	25

---

1. Założenia ogólne

Technik realizacji nagrań to zawód branży audiowizualnej, zgodnie z klasyfikacją zawodów szkolnictwa branżowego. Branża audiowizualna, czyli branża specjalizująca się nagrywaniu i realizowaniu nagrań dźwiękowych, filmie, fotografii, multimediami bardzo dynamicznie rozwija się. Projekty audiowizualne są obecne w każdej sferze życia: rozrywce, promocji, technice, kulturze..

Technik realizacji nagrań to specjalista zajmujący się materiałami dźwiękowymi, zarówno muzycznymi jak i niemuzycznymi – od nagrywania, montażu, po postprodukcję. W czasie nauki nabywa umiejętności obsługi sprzętu oraz oprogramowania nagraniowego, montażowego i postprodukcyjnego, ale także poznaje dokumentację nagraniową i montażową. .

W pierwszej kwalifikacji AUD.08. Montaż dźwięku uczeń jest kształcony do wykonywania zadań zawodowych takich jak: wykonywanie montażu materiału dźwiękowego oraz jego przetwarzanie i archiwizowanie czyli po prostu zapoznaje się ogólnie rozumianą pracą z nagraniem dźwiękiem. W drugiej kwalifikacji AUD.09. Realizacja nagrań dźwiękowych kształci się specjalistów do spraw nagrań, w tym o ludzkim słuchu i głosie, akustyce, mikrofonach i stosowanym sprzęcie do nagrań. W dzisiejszej rzeczywistości wydarzenia sceniczne, kameralne czy masowe są bardzo atrakcyjne i często organizowane. Rozwój technologii i pomysłów na te wydarzenia wymusza ciągłe doskonalenie się w zawodzie. Podobnie w kwestii realizacji nagłośnienia. Od organizatorów projektów, wydarzeń oczekuje się nowoczesnych, atrakcyjnych rozwiązań, ale trzeba również pamiętać o estetyce dźwięku i walorach muzycznych.

Technik realizacji nagrań może być zatrudniony w dużych, średnich i małych przedsiębiorstwach zajmujących nagrywaniem dźwięku i jego przetwarzaniem, tworzeniem projektów dźwiękowych, w stacjach telewizyjnych, rozgłośniach radiowych. Może również otworzyć własną działalność związaną z nagrywaniem, postprodukcją dźwięku czy produkcją i postprodukcją dla stacji telewizyjnych.

Dynamiczny rozwój technologii audiowizualnych, sprzętu i oprogramowania stosowanego w branży powoduje, że technik poszerza swoją wiedzę i umiejętności przez cały czas pracy zawodowej.

1.1. Krótki opis dodatkowej umiejętności zawodowej

Dodatkowa umiejętność zawodowa Prowadzenie dokumentacji finansowej związanej z produkcją audycji telewizyjnych to zestaw umiejętności obejmujący swoim zakresem opracowanie dokumentów finansowych, kosztorysowych i kadrowo-płacowych związanych z produkcją audycji telewizyjnej.

Celem realizowania dodatkowej umiejętności zawodowej jest rozszerzenie wiedzy i umiejętności realizowania nagłośnień, obsługi sceny i obsługi produkcji dźwiękowej dla filmu i TV, ale pod kątem dokumentacji. Prowadzenie dokumentacji finansowej związanej z produkcją audycji telewizyjnych wymaga wiedzy i umiejętności opracowywania dokumentów finansowych, ich opisywania, a kluczową – jest sporządzenie kosztorysu produkcji. W dodatkowej umiejętności zawodowej słuchacz pozna zasady opracowania dokumentów finansowych, ale przede wszystkim kosztorysu przedsięwzięcia, zasady optymalizacji kosztów oraz analizowania wyników po zakończeniu produkcji.

1.2. Uzasadnienie ujęcia w programie nauczania zawodu dodatkowej umiejętności zawodowej, odnoszące się do potrzeb na rynku pracy

Uwzględnienie w programie nauczania zawodu technik realizacji nagrań, dodatkowej umiejętności zawodowej (DUZ) Prowadzenie dokumentacji finansowej związanej z produkcją audycji telewizyjnych jest rozszerzeniem wiedzy i umiejętności specjalisty zajmującego się dźwiękiem. Biorąc pod uwagę, że coraz częściej udźwiękowieniem zajmują małe firmy lub wręcz specjaliści posiadający własną działalność lub będącymi podwykonawcami, wydaje się niezbędne rozszerzenie ich umiejętności wynikających z zawodu o te związane z dokumentacją. Jak w każdej działalności należy przeanalizować i zoptymalizować koszty, obsłużyć oprogramowanie dedykowane finansom przedsiębiorstwa. Ze względu na specyfikę

pracy specjaliści zaangażowani w produkcję pracują w tzw. terenie i niezbędne są rozliczenia kosztów ich delegacji, pojazdów, pobrania materiałów i sprzętowe. Trudno się pracuje bez umiejętności poruszania się w podstawowej dokumentacji finansowej.

2. Założenia organizacyjne

2.1. Liczba godzin przewidzianych na realizację programu dodatkowej umiejętności zawodowej

Liczba godzin przewidzianych na realizację programu dodatkowej umiejętności zawodowej wynosi 60 godzin. W tym są zawarte zajęcia teoretyczne oraz ćwiczenia praktyczne. W semestrze daje to średnio 4 godziny tygodniowo¹.

Czas trwania dodatkowej umiejętności zawodowej planowany jest na jeden semestr szkolny. Sugeruje się przeprowadzenie dodatkowej umiejętności zawodowej w czwartej klasie technikum w drugim semestrze. Pozwoli to na pozyskanie przez przyszłych absolwentów możliwie świeżej i aktualnej wiedzy z zakresu nauczania niniejszego dodatkowej umiejętności zawodowej. W szczególnych przypadkach możliwe jest przeprowadzenie dodatkowej umiejętności zawodowej w innych terminach, w tym w I semestrze klasy V. Ostateczną decyzję o umiejscowieniu dodatkowej umiejętności zawodowej pozostawia się do decyzji instytucji prowadzącej kształcenie.

Zaleca się zróżnicowanie podziału zadań na zajęcia indywidualne i zespołowe. Zajęcia o charakterze teoretycznym prowadzić można zespołowo, natomiast ćwiczenia oraz zajęcia praktyczne powinny być prowadzone indywidualnie, ewentualnie w grupach dwu lub trzyosobowych.

2.2. Wymagane kwalifikacje osób prowadzących zajęcia w ramach dodatkowej umiejętności zawodowej

---

¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 kwietnia 2019 roku w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dz. U. z 2019 roku, poz. 639 z późn. zm.).

Wymagane kwalifikacje osób prowadzących zajęcia w ramach dodatkowej umiejętności zawodowej²:

- absolwent studiów kierunkowych pierwszego lub drugiego stopnia lub studiów podyplomowych w zakresie organizacji produkcji telewizyjnej i filmowej,
- absolwent studiów kierunkowych pierwszego lub drugiego stopnia lub studiów podyplomowych w zakresie produkcji dźwięku,
- absolwent studiów kierunkowych pierwszego lub drugiego stopnia lub studiów podyplomowych w zakresie realizacji dźwięku, reżyserii dźwięku,
- absolwent studiów kierunkowych pierwszego lub drugiego stopnia, w zakresie których absolwent miał przedmioty zgodne z niniejszym programem nauczania Dodatkowej umiejętności zawodowej;
- specjalista/praktyk pracujący w firmie zajmującej się realizacją dźwięku, finansami w branży, z poświadczoną dwuletnią praktyką w branży;
- nauczyciel lub instruktor praktycznej nauki zawodu zajmujący się w danej placówce nauczaniem teoretycznych i praktycznych przedmiotów zawodowych związanych z realizacją dźwięku, prowadzeniem finansów w branży audiowizualnej.

2.3. Wyposażenie dydaktyczne niezbędne do realizacji programu dodatkowej umiejętności zawodowej

Wyposażenie dydaktyczne niezbędne do realizacji programu dodatkowej umiejętności zawodowej (DUZ):

- komputer z dostępem do internetu, oprogramowaniem biurowym, dedykowanym oprogramowaniem do przygotowania i obiegu dokumentów finansowych, projektor multimedialny.

---

² Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 lipca 2020 roku w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli (Dz. U. z 2020 r. poz. 1289 z późn. zm.)

2.4. Wymagania wobec osób kształconych zgodnie z programem dodatkowej umiejętności zawodowej

Osoby przystępujące do kształcenia w Dodatkowej umiejętności zawodowej powinny nabyć wiedzę i umiejętności określone w kwalifikacjach w zawodzie technik realizacji nagrań.

AUD.09.3. Przygotowanie do rejestracji dźwięku

1. korzysta z dokumentacji w procesie realizacji nagrań dźwiękowych
  - rozróżnia rodzaje dokumentacji pod względem typu i zastosowania (np. rider techniczny, input lista, harmonogram produkcji)
  - opisuje zasady posługiwania się dokumentacją produkcji nagrań dźwiękowych
  - sporządza zapotrzebowanie sprzętowe na podstawie dokumentacji produkcji nagrań dźwiękowych
  - odczytuje z dokumentacji produkcji nagrań dźwiękowych schematy połączeń urządzeń elektroakustycznych
  - planuje działania na podstawie dokumentacji produkcji nagrań dźwiękowych
  - tworzy harmonogram sesji nagraniowej
  - dokumentuje schematy połączeń urządzeń elektroakustycznych
2. charakteryzuje pole akustyczne
  - rozróżnia i opisuje typy fal akustycznych
  - opisuje parametry fal akustycznych
3. rozpoznaje właściwości przestrzeni akustycznej na podstawie opisu dostosowuje przestrzeń akustyczną
  - określa parametry przestrzeni akustycznej
  - opisuje zjawiska zachodzące w przestrzeni akustycznej
  - opisuje wpływ właściwości przestrzeni akustycznej na realizację nagrań
  - rozróżnia narzędzia do pomiarów i symulacji właściwości przestrzeni akustycznej pod względem zasad działania i przeznaczenia
  - ocenia słuchem i opisuje właściwości przestrzeni akustycznej w pomieszczeniu, w którym zaplanowane jest nagranie

-
- przeprowadza pomiary właściwości przestrzeni akustycznej
  - modeluje właściwości przestrzeni akustycznej z wykorzystaniem oprogramowania
  - objaśnia wyniki pomiarów i symulacji właściwości przestrzeni akustycznej
  - modyfikuje przestrzeń akustyczną na potrzeby nagrania pomieszczenia
  - 4. analizuje zjawiska pochłaniania i rozpraszania dźwięku oraz izolacji akustycznej
    - opisuje właściwości akustyczne materiałów pochłaniających fale dźwiękowe
    - opisuje właściwości akustyczne materiałów rozpraszających fale dźwiękowe
    - opisuje metody izolacji akustycznej
  - 5. charakteryzuje przetworniki elektroakustyczne
    - klasyfikuje przetworniki elektroakustyczne pod względem budowy i zasady działania
    - opisuje właściwości i parametry przetworników elektroakustycznych
    - opisuje budowę i działanie:
      - a) mikrofonów
      - b) głośników
      - c) słuchawek
      - d) przetworników elektromagnetycznych stosowanych w instrumentach muzycznych
      - e) przetworników piezoelektrycznych stosowanych w instrumentach muzycznych
  - 6. stosuje zasady i prawa elektrotechniki dotyczące realizacji nagrań
    - wyjaśnia prawa elektrotechniki
    - definiuje wielkości i miary
    - analizuje schematy blokowe oraz sposoby połączeń urządzeń elektroakustycznych zawarte w dokumentacji produkcji nagrań dźwiękowych
    - dobiera urządzenia elektroakustyczne zgodnie z dokumentacją produkcji nagrań dźwiękowych
    - wybiera rodzaje połączeń zgodnie z typem urządzeń i zastosowaniem

- łączy urządzenia zgodnie z dokumentacją produkcji nagrań dźwiękowych
- 7. kompletuje urządzenia, osprzęt pomocniczy i oprogramowanie stosowane przy rejestracji dźwięku
  - rozróżnia urządzenia, osprzęt pomocniczy i oprogramowanie stosowane przy rejestracji dźwięku pod względem budowy i przeznaczenia
  - opisuje właściwości urządzeń, osprzętu pomocniczego i oprogramowania stosowanego przy rejestracji dźwięku
  - dobiera urządzenia, osprzęt pomocniczy i oprogramowanie stosowane przy rejestracji dźwięku do przeprowadzenia nagrania
- 8. konfiguruje urządzenia, osprzęt pomocniczy i oprogramowanie stosowane przy rejestracji dźwięku
  - przygotowuje urządzenia i osprzęt pomocniczy do przeprowadzenia nagrania
  - konfiguruje parametry sesji nagraniowej w oprogramowaniu stosowanym przy rejestracji dźwięku
- 9. dobiera nośnik do zapisu dźwięku
  - rozróżnia typy nośników dźwięku pod względem budowy i przeznaczenia
  - opisuje właściwości nośników dźwięku
  - opisuje parametry techniczne nośników dźwięku
  - dobiera nośnik dźwięku do urządzenia rejestrującego dźwięk
  - dobiera pojemność nośnika dźwięku do parametrów nagrania
  - dobiera nośnik ze względu na jego właściwości brzmieniowe
- 10. dobiera formaty cyfrowego zapisu dźwięku
  - rozróżnia formaty cyfrowego zapisu dźwięku pod względem parametrów technicznych
  - opisuje parametry techniczne formatów cyfrowego zapisu dźwięku
  - dopasowuje format cyfrowego zapisu dźwięku do parametrów nagrania

3. Cele kształcenia – zadania zawodowe – określone dla dodatkowej umiejętności zawodowej

Cele kształcenia w formie zadań zawodowych, do wykonywania których przygotowywana jest osoba kształcona zgodnie z programem dodatkowej umiejętności zawodowej (DUZ):

1. Przygotowanie dokumentacji związanej z planowaniem produkcji audycji telewizyjnych,
2. Prowadzenie finansowo-księgowej dokumentacji produkcji audycji telewizyjnych.

4. Wykaz efektów kształcenia określonych dla dodatkowej umiejętności zawodowej wraz z kryteriami ich weryfikacji

Do wykonania zadań zawodowych w zakresie Dodatkowej umiejętności zawodowej niezbędne jest osiągnięcie niżej wymienionych efektów kształcenia.

Tabela 1. Wykaz efektów kształcenia określonych dla dodatkowej umiejętności zawodowej Prowadzenie dokumentacji finansowej związanej z produkcją audycji telewizyjnych wraz z kryteriami ich weryfikacji.

Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
<i>Uczeń:</i>	<i>Uczeń:</i>
1. określa koszty związane z produkcją programu telewizyjnego	1) uzasadnia rodzaje kosztów powstające podczas produkcji programu telewizyjnego 2) określa składowe kosztorysu produkcji audycji telewizyjnej 3) rozróżnia rodzaje wydatków kosztorysu produkcji audycji telewizyjnej

Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
<i>Uczeń:</i>	<i>Uczeń:</i>
1. opracowuje dokumenty obiegu, kontroli i przechowywania dokumentacji finansowej audycji telewizyjnej	1) rozróżnia dokumenty potrzebne do nadzorowania wydatków materiałowych i sprzętowych 2) określa obieg dokumentów między dostawcami, podwykonawcami i działem produkcji 3) obsługuje programy do optymalizacji obiegu dokumentów
2. sporządza dokumenty finansowe dotyczące produkcji audycji telewizyjnej zgodnie z obowiązującymi zasadami	1) odczytuje dane z dokumentów dotyczące produkcji audycji telewizyjnej 2) sporządza kosztorys wstępny i szczegółowy produkcji z uwzględnieniem wykonanej analizy rynku 3) opisuje faktury i rachunki od dostawców i podwykonawców zgodnie ze standardami projektowymi i księgowymi 4) sporządza dokumentację delegacji personelu 5) sporządza dokumentację przebiegu pojazdów 6) sporządza dokumentację obiegu magazynowego sprzętu i materiałów
3. sporządza kosztorys i dokumentację powykonawczą audycji telewizyjnej	1) sporządza zestawienie wydatków na podstawie dokumentów księgowych od dostawców, podwykonawców i dokumentacji płacowej działu księgowego 2) przeprowadza analizę porównawczą kosztorysu wstępnego i wynikowego

Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
<i>Uczeń:</i>	<i>Uczeń:</i>
	3) sporządza raport merytoryczny z uwzględnieniem analizy porównawczej kosztorysu wstępnego i wynikowego 4) sporządza kosztorys powykonawczy

5. Plan nauczania Dodatkowej umiejętności zawodowej

Tabela 2. Plan nauczania Dodatkowej umiejętności zawodowej

Nazwa przedmiotu/ zajęć	Liczba godzin	Uwagi do realizacji (forma zajęć np. wykład, ćwiczenia praktyczne, zajęcia w zakładzie pracy, itp.)
Planowanie finansów produkcji audycji telewizyjnej	20	Przedmiot o charakterze teoretycznym. Może być realizowany dla całej grupy słuchaczy w pracowni biurowej. Metody nauczania: pogadanka, wykład informacyjny, tekst przewodni, metoda przypadków. Przedmiot może być realizowany zarówno w nauce stacjonarnej jak w formie e-learningu.
Przygotowanie dokumentacji finansowej	40	Przedmiot o charakterze praktycznym. Realizowany powinien być indywidualnie lub w grupach 2-3 osobowych. Pokaz z objaśnieniem, ćwiczenia przedmiotowe, metoda projektów, burza mózgów, próba pracy, gry decyzyjne.

Przykładowy program nauczania do umiejętności dodatkowej (DUZ)

dla zawodu technik realizacji nagrań 352123

Nazwa przedmiotu/ zajęć	Liczba godzin	Uwagi do realizacji (forma zajęć np. wykład, ćwiczenia praktyczne, zajęcia w zakładzie pracy, itp.)
		Przedmiot może być realizowany wyłącznie w nauce stacjonarnej w szkole lub w biurze, gdzie opracowuje się dokumentację finansową wyposażonym w oprogramowanie do opracowania dokumentów finansowych.

6. Program nauczania przedmiotów wyodrębnionych w ramach Dodatkowej umiejętności zawodowej

6.1. Planowanie finansów produkcji audycji telewizyjnej

Cele ogólne przedmiotu:

1. Zapoznanie z zasadami planowania finansów produkcji telewizyjnej.
2. Rozszerzanie wiedzy związanej z działalnością specjalisty produkcji audycji telewizyjnej.
3. Nabywanie wiedzy o aspektach finansowych produkcji audycji telewizyjnej.

Cele szczegółowe przedmiotu. Uczeń potrafi:

1. wymienić elementy składające się na koszty produkcji audycji telewizyjnej,
2. wymienić czynniki wpływające na optymalizację kosztów produkcji audycji telewizyjnej,
3. określać zasady opracowania kosztorysu produkcji audycji telewizyjnej,
4. opracować kosztorys wstępny i szczegółowy produkcji audycji telewizyjnej,
5. wyszukiwać informacji o aktualnych zasadach planowania i kosztorysowania produkcji audycji telewizyjnej.

Tabela 3. Program nauczania przedmiotu Planowanie finansów produkcji audycji telewizyjnej

Temat zajęć	Liczba godzin	Kryteria weryfikacji. Uczeń:	Uwagi
Podstawy planowania finansów produkcji audycji telewizyjnej	20	1) uzasadnia rodzaje kosztów powstające podczas produkcji programu telewizyjnego 2) określa składowe kosztorysu produkcji audycji telewizyjnej 3) rozróżnia rodzaje wydatków kosztorysu produkcji audycji telewizyjnej	Jeden semestr/ IV lub V klasa

Wskazówki metodyczne: metody nauczania, środki dydaktyczne stosowane podczas zajęć oraz metody realizacji przedmiotu

Podstawą do osiągnięcia założonych efektów kształcenia w zakresie przedmiotu Planowanie finansów produkcji audycji telewizyjnej jest:

- zaplanowanie poszczególnych lekcji (wskazanie ogólnych i szczegółowych celów do osiągnięcia),
- dobór środków dydaktycznych do treści i celów nauczania,
- wykorzystanie różnorodnych metod nauczania w celu aktywizacji ucznia,
- dobór formy pracy z określeniem ilości osób w grupie,
- określenie warunków indywidualizacji zajęć,

-
- systematyczne sprawdzanie wiedzy i umiejętności uczniów,
  - przeprowadzenie ewaluacji doboru treści nauczania do założonych celów.

Propozycje metod nauczania

W zakres przedmiotu Planowanie finansów produkcji audycji telewizyjnej wchodzi wymagania programowe głównie o charakterze teoretycznym, w związku z tym zaleca się stosowanie metod kształcenia takich jak:

- wykład informacyjny,
- pokaz z objaśnieniem,
- pogadanka,
- tekst przewodni,
- metoda projektów,
- burza mózgów.

Formy organizacyjne

Zajęcia z zakresu nauczania przedmiotu Planowanie finansów produkcji audycji telewizyjnej powinny się odbywać w formie stacjonarnej lub on-line, w systemie klasowo-lekcyjnym np.:

- indywidualnie lub w małych zespołach – zadania domowe,
- dopuszcza się nauczanie w formie e-learningowej.

Prowadzący zajęcia powinien:

- motywować uczniów do systematycznej pracy,
- w razie potrzeby dostosowywać stopień trudności planowanych zajęć do poziomu uczniów,
- planować zadania z uwzględnieniem zainteresowań uczniów,
- przygotowywać dla uczniów zadania o zróżnicowanym charakterze,
- zachęcać uczniów do samodoskonalenia się.

Obudowa dydaktyczna

W zakres obudowy dydaktycznej wchodzi następujące elementy:

- literatura przedmiotu z zakresu dodatkowej umiejętności zawodowej w zakresie merytorycznym,
- poradniki metodyczne dla nauczycieli z zakresu dodatkowej umiejętności zawodowej,
- scenariusze zajęć edukacyjnych (tradycyjne lub multimedialne) dla nauczycieli wraz z przygotowanymi materiałami dydaktycznymi,
- materiały dydaktyczne związane z wykorzystaniem metod aktywizujących z zakresu dodatkowej umiejętności zawodowej,
- pakiety edukacyjne, skrypty lub e-skrypty zawierające karty pracy dla uczniów z zakresu dodatkowej umiejętności zawodowej,
- testy i sprawdziany sprawdzające wiedzę i umiejętności uczniów z zakresu dodatkowej umiejętności zawodowej,

Warunki realizacji programu przedmiotu

Zajęcia z przedmiotu Planowanie finansów produkcji audycji telewizyjnej powinny być realizowane w pracowni z dostępem do internetu, projektora multimedialnego oraz drukarki. W pracowni powinny znajdować komputery dla każdego ucznia z oprogramowaniem biurowym. Uzupełnieniem powinny być przykłady gotowych dokumentów z zakresu planowania finansów produkcji audycji telewizyjnej.

Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych

Przykładowe metody sprawdzania osiągnięć teoretycznych w zakresie przedmiotu Planowanie finansów produkcji audycji telewizyjnej powinny obejmować:

- prace indywidualne i zespołowe w formie projektów dokumentów, analizy dokumentów i opracowań wybranego zagadnienia.

Metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych w zakresie przedmiotu Planowanie finansów produkcji audycji telewizyjnej należy dostosować do określonej sytuacji

metodycznej. W ocenie należy uwzględnić następujące kryteria ogólne: zawartość merytoryczną ćwiczeń, ich poprawność oraz formę przedstawienia. Sprawdzanie osiągnięć powinno odbywać się przez cały okres realizacji zajęć na podstawie kryteriów przedstawionych na początku zajęć.

6.2. Przygotowanie dokumentacji finansowej

Cele ogólne przedmiotu:

1. Nabywanie umiejętności gromadzenia i analizowania dokumentacji finansowej.
2. Rozwijanie umiejętności tworzenia dokumentacji finansowej.
3. Aktualizowanie wiedzy i umiejętności w prowadzeniu dokumentacji finansowej zgodnie z obowiązującymi zasadami.
4. Poszerzanie wiedzy i umiejętności z zakresu obsługi programów dedykowanych do przygotowania i obiegu dokumentów.

Cele szczegółowe przedmiotu. Uczeń potrafi:

1. odczytać dane z dokumentów dotyczące produkcji audycji telewizyjnej,
2. przygotować dokumentację obiegu magazynowego sprzętu i materiałów,
3. wymienić dokumenty potrzebne do nadzorowania wydatków materiałowych i sprzętowych,
4. opracować obieg dokumentów między dostawcami, podwykonawcami i działem produkcji,
5. obsługiwać programy do optymalizacji obiegu dokumentów,
6. przygotować listy płac we współpracy z działem księgowym kadrowo-płace,
7. przygotować dokumentację delegacji personelu,
8. przygotować dokumentację przebiegu pojazdów,
9. przygotować kosztorys powykonawczy.

Tabela 4. Program nauczania przedmiotu Przygotowanie dokumentacji finansowej

Temat zajęć	Liczba godzin	Kryteria weryfikacji. Uczeń:	Uwagi
Przygotowanie dokumentów finansowych produkcji audycji telewizyjnej	8	<ol style="list-style-type: none"> 1) odczytuje dane z dokumentów dotyczące produkcji audycji telewizyjnej 3) opisuje faktury i rachunki od dostawców i podwykonawców zgodnie ze standardami projektowymi i księgowymi 6) sporządza dokumentację obiegu magazynowego sprzętu i materiałów 	Jeden semestr/ IV lub V klasa
Przygotowanie dokumentów obiegu, kontroli i archiwizacji dokumentacji finansowej audycji telewizyjnej	10	<ol style="list-style-type: none"> 1) rozróżnia dokumenty potrzebne do nadzorowania wydatków materiałowych i sprzętowych 2) określa obieg dokumentów między dostawcami, podwykonawcami i działem produkcji 3) obsługuje programy do optymalizacji obiegu dokumentów 	

Przykładowy program nauczania do umiejętności dodatkowej (DUZ)

dla zawodu technik realizacji nagrań 352123

Przygotowanie dokumentacji kadrowo-płacowej	12	<ol style="list-style-type: none"> 1) sporządza dokumentację delegacji personelu 2) sporządza dokumentację przebiegu pojazdów 	
Przygotowanie dokumentacji powykonawczej audycji telewizyjnej	10	<ol style="list-style-type: none"> 1) sporządza zestawienie wydatków na podstawie dokumentów księgowych od dostawców, podwykonawców i dokumentacji płacowej działu księgowego 2) przeprowadza analizę porównawczą kosztorysu wstępnego i wynikowego 3) sporządza raport merytoryczny z uwzględnieniem analizy porównawczej kosztorysu wstępnego i wynikowego 4) sporządza kosztorys powykonawczy 	

Wskazówki metodyczne: metody nauczania, środki dydaktyczne stosowane podczas zajęć oraz metody realizacji przedmiotu

Podstawą do osiągnięcia założonych efektów kształcenia w zakresie przedmiotu

Przygotowanie dokumentacji finansowej jest:

- zaplanowanie poszczególnych lekcji (wskazanie ogólnych i szczegółowych celów do osiągnięcia),

-
- dobór środków dydaktycznych do treści i celów nauczania,
  - wykorzystanie różnorodnych metod nauczania w celu aktywizacji ucznia,
  - dobór formy pracy z określeniem ilości osób w grupie,
  - określenie warunków indywidualizacji zajęć,
  - systematyczne sprawdzanie wiedzy i umiejętności uczniów,
  - przeprowadzenie ewaluacji doboru treści nauczania do założonych celów.

Propozycje metod nauczania

W zakres przedmiotu Przygotowanie dokumentacji finansowej wchodzi wymagania programowe głównie o charakterze praktycznym, w związku z tym zaleca się stosowanie metod kształcenia takich jak:

- pokaz z objaśnieniem,
- ćwiczenia przedmiotowe,
- metoda projektów,
- burza mózgów,
- próba pracy,
- gry decyzyjne.

Formy organizacyjne

Zajęcia z zakresu nauczania przedmiotu Przygotowanie dokumentacji finansowej powinny się odbywać w formie stacjonarnej, w systemie klasowo-lekcyjnym np.:

- indywidualnie lub w grupach 2–3 osobowych – ćwiczenia praktyczne,
- indywidualnie lub w małych zespołach – zadania domowe.

Prowadzący zajęcia powinien:

- motywować uczniów do systematycznej pracy,
- w razie potrzeby dostosowywać stopień trudności planowanych zajęć do poziomu uczniów,
- planować zadania z uwzględnieniem zainteresowań uczniów,
- przygotowywać dla uczniów zadania o zróżnicowanym charakterze,

- zachęcać uczniów do samodoskonalenia się.

Obudowa dydaktyczna

W zakres obudowy dydaktycznej wchodzi następujące elementy:

- literatura przedmiotu w zakresie merytorycznym,
- poradniki metodyczne dla nauczycieli z zakresu dodatkowej umiejętności zawodowej,
- scenariusze zajęć edukacyjnych (tradycyjne lub multimedialne) dla nauczycieli wraz z przygotowanymi materiałami dydaktycznymi z zakresu dodatkowej umiejętności zawodowej,
- materiały dydaktyczne związane z wykorzystaniem metod aktywizujących z zakresu dodatkowej umiejętności zawodowej,
- pakiety edukacyjne, skrypty lub e-skrypty zawierające karty pracy dla uczniów z zakresu dodatkowej umiejętności zawodowej,
- testy i sprawdziany sprawdzające wiedzę i umiejętności praktyczne uczniów z zakresu dodatkowej umiejętności zawodowej,

Warunki realizacji programu przedmiotu

Zajęcia praktyczne powinny być realizowane w pracowni z dostępem do komputerów z oprogramowaniem biurowym, oprogramowaniem dedykowanym do opracowania dokumentacji finansowej, dostępem do internetu, projektora multimedialnego oraz drukarki. Uzupełnieniem powinny być przykłady gotowych kosztorysów produkcji audycji telewizyjnych, dokumentów finansowych związanych z tą produkcją.

Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych

Przykładowe metody sprawdzania umiejętności praktycznych w zakresie przedmiotu Przygotowanie dokumentacji finansowej powinny obejmować:

- prace indywidualne i zespołowe w formie projektów i opracowań wybranego zagadnienia.

Metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych w zakresie przedmiotu Przygotowanie dokumentacji finansowej należy dostosować do określonej sytuacji metodycznej. W ocenie należy uwzględnić następujące kryteria ogólne: zawartość merytoryczną ćwiczeń, ich poprawność oraz formę przedstawienia. Sprawdzanie osiągnięć powinno odbywać się przez cały okres realizacji zajęć na podstawie kryteriów przedstawionych na początku zajęć.

7. Ewaluacja programu nauczania dodatkowej umiejętności zawodowej

7.1. Obszary ewaluacji

Ewaluacja programu dodatkowej umiejętności zawodowej jest przeprowadzana po zakończonym procesie nauczania. Ma na celu zweryfikowanie osiągnięcia efektów kształcenia określonych w programie, zarówno pod względem jakościowym jak i ilościowym.

Obszary ewaluacji programu dodatkowej umiejętności zawodowej to:

- stopień realizacji efektów kształcenia,
- osiągnięcie celów kształcenia,
- skuteczność zastosowanych metod i środków dydaktycznych,
- spójność programu z oczekiwaniami rynku pracy
- dostosowanie metod sprawdzania i oceniania wiedzy i umiejętności,
- dobór całego programu do wymagań rynku pracy.

7.2. Wskaźniki osiągnięcia celu ewaluacji

Wskaźnikiem osiągnięcia celu ewaluacji jest przede wszystkim określenie przygotowania uczniów do wykonywania zadań zawodowych objętych w programie.

Na wskaźniki osiągnięcia celu ewaluacji składają się wnioski z:

- ewaluacji celów programowych,
- ewaluacji efektywności nauczania,
- ewaluacji spójności treści nauczania z celami nauczania.

7.3. Przykładowe narzędzia ewaluacji

Ewaluacja programu nauczania dodatkowej umiejętności zawodowej powinna być wykonana za pomocą odpowiednio dobranych narzędzi ewaluacyjnych. W zależności od badanego obszaru ewaluacji i celu ewaluacji stosuje narzędzia do badań jakościowych i ilościowych. Są to przykładowo arkusze obserwacji, arkusze wywiadów, kwestionariusze, ankiety.

8. Wykaz proponowanej literatury

8.1. Podręczniki i publikacje naukowe

- [1] Kotapski R.: *Produkt telewizyjny - istota, rodzaje, regulacje prawne i finanse*. W: *Problemy teorii i praktyki marketingu*. Red. naukowy K. Mazurek-Łopacińska. *Zarządzanie i Marketing nr 16*. Wrocław: Wyd. Akademii Ekonomicznej 2000
- [2] Zajicek E.: *Praca i film. Problemy ekonomiki pracy w produkcji filmowej. Tom 1*. Łódź: Państwowa Wyższa Szkoła Filmowa, Telewizyjna i Teatralna 1997
- [3] Przedpeńska-Bieniek M.: *Sztuka dźwięku*. Technika i realizacja, Warszawa 2017
- [4] Ferenc-Szydełko E. (red.): *Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych*. Komentarz, Warszawa 2011
- [5] Ślęzak P.: *Prawo autorskie. Podręcznik dla studentów szkół filmowych i artystycznych*, Katowice 2008
- [6] Zabłocki M. J.: *Organizacja produkcji filmu fabularnego w Polsce*, Warszawa 2013
- [7] Goodell G.: *Sztuka produkcji filmowej. Podręcznik dla producentów*, Warszawa 2019
- [8] Kozłowska B., Sitko J., Uziębło A.I.: *Finanse przedsiębiorstw*. Wydawnictwo CeDeWu Sp. z o.o., Warszawa 2021
- [9] Dec P., Masiukiewicz P.: *Finanse przedsiębiorstw w modelach i zadaniach*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2020
- [10] Sierpińska M., Sierpińska-Sawicz A., Węgrzyn R.: *Controlling finansowy w przedsiębiorstwie*. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2019

-
- [11] Nowak E.: *Analiza kosztów w ocenie działalności przedsiębiorstwa*.
Wydawnictwo CeDeWu Sp. z o.o., Warszawa 2018

8.2. Witryny internetowe

- [i1] <https://centruminformacji.tvp.pl/34722351/kosztorysy-tvp/> *Witryna internetowa TVP PL zawierająca przykładowe kosztorysy dla produkcji telewizyjnej pt. „Wzorcowy kosztorys TVP S.A. dla seriali i filmów dokumentalnych”* [dostęp 08.01.2023]
- [i2] <https://commplace.pl/blog/optimalizacja-kosztow/> *Witryna internetowa Commplace opisująca zagadnienia związane z zarządzaniem finansami w firmie, kosztorysowaniu i optymalizacji kosztów pt. „Optymalizacja kosztów w pigułce”* [dostęp 08.01.2023]
- [i3] <https://plonaconsulting.pl/finanse/optimalizacja-kosztow-w-firmie/> *Witryna internetowa Plona Consulting opisująca zagadnienia związane optymalizacją kosztów pt. „Optymalizacja kosztów jak mądrze optymalizować koszty”* [dostęp 08.01.2023]
- [i4] https://mfiles.pl/pl/index.php/Finanse_przedsi%C4%99biorstwa/ *Witryna internetowa będąca Encyklopedią Zarządzania zawierającą opis zagadnień związanych z finansami przedsiębiorstwa* [dostęp 08.01.2023]
- [i5] <https://poradnikprzedsiębiorcy.pl/-jak-kontrolowac-finanse-i-zaradzac-strategia-mlodej-firmy> *Witryna internetowa będąca Poradnikiem Przedsiębiorcy zawierający opis zagadnień związanych z kontrolowaniem i strategią zarządzania finansów finansami przedsiębiorstwa* [dostęp 08.01.2023]
- [i6] <https://kadromierz.pl/blog/lista-plac-co-powinna-zawierac/> [dostęp 08.01.2023]
- [i7] <https://www.aplikuj.pl/porady-dla-pracodawcow/2465/podstawowe-elementy-ktore-powinna-zawierac-lista-plac-do-czego-sluzy-sporzadzana-lista-plac/> *Witryna internetowa Aplikuj.pl opisująca zagadnienia związane listą płac i jej sporządzaniem pt. „Podstawowe elementy, które powinna zawierać lista płac – do czego służy sporządzana lista płac”* [dostęp 08.01.2023]

-
- [i8] <https://wns.uni.wroc.pl/Informacje-dla-pracownikow/Delegacje-sposob-rozliczania/> *Witryna internetowa Uniwersytetu Wrocławskiego opisująca zagadnienia związane z delegacjami pracowniczymi i ich rozliczaniem* pt. „Delegacje – sposób rozliczania” [dostęp 08.01.2023]
- [i9] <https://europim.pl/co-obejmuje-obsluga-plac-pracowniczych-jak-prowadzic-dokumentacje-placowa/> *Witryna internetowa EUROPIM opisująca zagadnienia związane z przygotowaniem dokumentacji płacowej* pt. „Co obejmuje obsługa płac pracowniczych? Jak prowadzić dokumentację płacową?” [dostęp 08.01.2023]
- [i10] <https://analizy-prognozy.pl/analiza-prognoza-finansowa/analiza/sprawozdania/rzis/koszty/> *Witryna internetowa P. Grada opisująca zagadnienia związane analizowaniem kosztów w firmie* pt. „Analiza kosztów” [dostęp 08.01.2023]